

Silkkitie – satumainen musiikkimatka

Johanna Viianen, Merja Alhoke, Piia Laaksonen, Anu Lamminen
ja Tiina Sironen

Monta polkua rauhaan ja läsnäoloon

Matka Silkkitiellä alkaa usein hiljaisuuden kuuntelulla. Laulujen tarinallisuus kuljettaa osallistujaa pitkin polkua, joka on jokaisen oma kokemus Silkkitiestä. Ei ole yhtä tapaa tehdä, vaan välillä mutkitellaan, pysähdytään ja ihmetellään. Pysyvät ainekset Silkkitiellä kulkemiseen ovat rauha, kiireettömyys ja läsnäolo.

Kuuntelukasvatus kulkeekin vahvasti Silkkitie-hetkissä musiikkikasvatuksen rinnalla. Silkkitie-hetkiin voi hyvin yhdistää aineksia muista Rinnalla-hankkeen menetelmistä. Kaiken seuraavassa kuvaamamme me ”pakkasimme reppuihimme” ennen elokuuta ja hankepäiväkoteihin jalkautumista.

Silkkitiellä haltioituneita

Saimme heti alussa huomata, miten Silkkitie-menetelmä sai aikaan haltioituneita ilmeitä ja huokauksia niin lapsissa kuin meissä aikuisissakin: ”Miten pehmeää”, ”Oi, miten kaunista musiikkia!” Silkin alta kurkkaaminen kirvoitti hymyt kasvoille ja silkin katoamistempu hämmästytti. Paljon muita elementtejä ei ensimmäisille Silkkitie-kerroille tarvittu kuin laulu, silkin kosketus ja lempeä katse.

Silkkitie-menetelmässä on tärkeää ottaa huomioon ryhmien erilaiset tarpeet ja lasten kokemukset. Toiminnan toteutukseen tarvittiin riittävästi aikaa, rauhaa ja yhteistyötä henkilökunnan kanssa. Silkkitien kehittäjän Leena Poikelan laulut ovat kauniita ja tarttuvia. Lapset ottivat esimerkiksi aloituslaulun ”Ystävien piiri” nopeasti omakseen. Laulujen pohjalta syntyi myös pidempiä taideprojekteja, joissa laulun tarinaan paneuduttiin usealla

kerralla eri tavoin. Tällainen on esimerkiksi Niilo-siilin tarinan rakentaminen, jossa jokainen lapsi teki taikataikinasta oman Niilo-siilin ja seuraavalla kerralla luotiin Niilolle oma pesä. Vuoden aikana Silkkitie kulki osan mentoreista mukana myös metsäretkille. Metsässä lahjaksi saadut kivisoittimet ihastuttivat lapsia aina uudelleen ja uudelleen. Usein kuultu kysymys olikin: “Saako nämä viedä kotiin?” Musiikkikasvatus kuuluu olennaisesti varhaiskasvatukseen, ja ehkä sen takia monen päiväkodin oli helppo ottaa Silkkitie omakseen. Menetelmä eroaa perinteisestä lauluhetkestä siinä, että se on pikemminkin elämysmatka, jossa koetaan ja eläydytään yhdessä.

Kokonaisvaltaista yhdessä tekemistä

Piiri silkin ympärillä on yhteen kokoava voima; kuin nuotiopiiri, joka tuo lapset ja aikuiset yhteisen elämyksen äärelle. Silkki kuljettaa tarinaa hetkessä, tuo aistikokemuksia, antaa mahdollisuuden rauhoittumiseen, iloon ja leikkiin. Keskeistä onkin luova tila, joka tempaa mukaansa. Silkkitiellä voidaan toimia yksin ja/tai yhdessä. Hetkiin keskittyminen, vuorottelu ja yhdessä tekeminen ovat osa musiikillista toimintaa.

Sosiaaliset ja vuorovaikutukselliset taidot kehittyvät Silkkitiellä kuin huomaamatta. Rytmi ja liike tukevat lasten itsesääteilytaitojen kehittymistä. Silkin taika ja maagisuus piilevät juuri sen kokonaisvaltaisuudessa: miltä silkki tuntuu, miltä se näyttää eri valoissa ja ympäristöissä, miten silkin liike tuntuu ilmapirrassa. Silkin keveys ja lämpö ovat hurmaavia. Hetki mahdollistaa oman ja yhteisen kokemisen myös ilman sanoja.

Jokaisen lapsen huomioon ottaminen ja aikuisen hyväksyvä katse luovat hetken alkuun turvallisuutta. Silkin äärellä yhdessä oleminen vahvistaa turvallisuuden kokemusta samoin kuin toiminnan struktuuri, johon sisältyvät aina toistuvat vaiheet tutusta aloituksesta loppurentoutukseen. Silkkitiellä lapsia ohjataan tekemään asioita myönteisellä tavalla ilman suoraa käskyä.

Itsetuntoa kasvattaen Silkkitiellä

Musiikista nauttimiseen ja sen ääreen pysähtymiseen sopii hyvin instrumentaalinen musiikki, jonka voi valita aiheen mukaan ja joka jättää tilaa mielikuvitukselle. Silkkitiellä jokainen voi ilmentää itseään ja osallistua hetkeen omalla tavallaan. Myös päiväkotien henkilöstö osallistuu toimintaan lasten rinnalla. Tämä on lapsille merkityksellistä. “Teetkö sinäkin?” “Lauletaan vielä opellekin!” Näin aikuiset antavat toiminnallaan mallin lapsille ja pääsevät itsekin kokemaan Silkkitien lumon.

Silkkitiellä lähdettiin kokeilemaan yhdessä heittäytyen, ilman suorittamista. Pääasia ei ollut täydellinen suoritus, vaan yhteinen ilo ja musiikista nauttiminen. Tällöin onnistumisen kokemuksia on helposti tarjolla. Ei häiritse, vaikka menisi nuotin vierestä. Silkkitie haastoi meitä ammattilaisia toimimaan epämukavuusalueella, madaltamaan kynnystä uuden kokeilemiseen ja käyttämään monipuolista musiikkia, erilaisia soittimia, tai vaikka epäsoittimia.

Musiikki tunteiden tulkkina

Musiikilla tiedetään olevan terapeuttinen voima. Musiikin avulla voimme muistaa vanhoja asioita, ja sillä on myös voima luoda uusia kokemuksia. Silkkitie on tunteiden tie. Eri tunteita voi hyvin ilmentää musiikilla ja silkillä, jossa silkkiliina tuo mukaan myös hyvin kuvailevan liikkeen. Silkki voi olla leppoisaa tuulta, leijailevaa lumisadetta tai välillä myrskyävää merenkäyntiä. Musiikin avulla voimakkaita tunteita voidaan purkaa myönteisin keinoin ja antaa näin lapsille tapoja ilmentää itseään eri tavoin. Musiikin voimaa ja tunteita yhdistettiin myös muuhun luovaan toimintaan, muun muassa muovailuun, maalaamiseen, käsitanssiin ja runoihin.

On ollut ihanaa ja ikimuistoista päästä kokemaan Silkkitietä yhdessä ryhmiemme kanssa. Lasten keskittymistä taaperoista eskareihin ja sitoutumista toimintaan on ollut liikuttavaa seurata. Matkamme Silkkitiellä ei lopu tähän.

